

TALEPAPIR

Miljø- og
Fødevareministeriet

”Det talte ord gælder”

**Tale ved samråd den 21. november 2018
kl. 13.00-14.00 om havbrug, kulegravning
og miljøgodkendelser (samrådsspørgsmål
P, Q og R) stillet efter ønske fra Christian
Rabjerg Madsen (S) og Trine Torp (SF).**

Samrådsspørgsmål P

Hvordan forholder ministeren sig til, at kulegravningen af havbrugssektoren ikke tager højde for utilstrækkelig tilsyn og kontrol (jf. kritikken fra Danmarks Sportsfiskerforbund, bl.a. pressemeddelelsen af 11. oktober 2018:

”Kulegravning afslører: Administration og kontrol med danske havbrug sejler”), og vil ministeren bede kammeradvokaten undersøge dette?

Samrådsspørgsmål Q

Hvordan forholder ministeren sig til, at 10 ud af 19 havbrug i Danmark er reguleret efter

TALEPAPIR

Miljø- og
Fødevareministeriet

forældede havbrugstilladelser, og hvilke tiltag planlægger ministeren at iværksætte for at sikre, at havbrugssektoren får de nødvendige miljøgodkendelser?

Samrådsspørgsmål R

Vil ministeren redegøre for, hvilke tiltag ministeren agter at tage for at begrænse de miljømæssige konsekvenser det måtte have, f.eks. i relation til udledning af fosfor og kvælstof til danske farvande, at 10 ud af 19 havbrug i Danmark er reguleret efter gamle havbrugstilladelser og ikke de miljøgodkendelser, som trådte i kraft i 2014?

Svar

Tak for spørgsmålene. Jeg vil gå direkte til min besvarelse af dem.

[Kulegravningen af havbrugssektoren - spm. P]

Jeg er blevet bedt om at forholde mig til administrationen og kontrollen med danske havbrug og det forhold, at kulegravningen af

havbrugssektoren ikke indeholdt en gennemgang af tilsyn og kontrol.

Jeg vil gerne indledningsvis opsummere baggrunden for de undersøgelser, Miljø- og Fødevareministeriet har sat i gang i år på havbrugsområdet: I efteråret 2017 fangede lystfiskere søvlaks ved de østjyske kyster. Det viste sig senere, at søvlaksene – som er en ikkehjemmehørende art – var blevet opdrættet i Hjarnø Havbrugs netbure.

Opdræt af søvlaks kræver en tilladelse efter en EU-forordning om opdræt af fremmede arter i akvakultur. Hverken havbrugsvirksomheden eller myndighederne havde haft tilstrækkelig opmærksomhed på denne forordning. Hjarnø Havbrug havde ikke den krævede tilladelse og havde heller ikke søgt om den.

Ved gennemgang af havbrugets tilladelser viste det sig også, at Hjarnø havbrug ikke længere havde en gyldig placeringstilladelse, og der opstod tvivl om, hvorvidt andre havbrug kunne være i samme situation.

Den daværende miljø- og fødevareminister iværksatte derfor en kulegravning af området for at undersøge, om der fandtes andre tilfælde, hvor virksomheder opdrættede fisk, de ikke havde tilladelse til, og om der var andre havbrug, der manglede placeringstilladelse.

Ministeren blev kaldt i samråd om sagen den 24. januar 2018, og i ugerne efter samrådet modtog ministeren flere spørgsmål fra medlemmer af Miljø- og Fødevareudvalget, hvor der blev spurgt til, om kulegravningen ville omfatte en række andre forhold på havbrugsområdet.

Ministeren afviste at lade de af udvalgets medlemmer øvrige efterspurgte oplysninger indgå, men gav tilsagn om, at de efterspurgte informationer ville blive indsamlet og sendt til udvalget. Oplysningerne blev oversendt til udvalget i starten af juli måned. Selve kulegravningen blev oversendt til udvalget den 10. oktober.

Miljø- og Fødevareministeriet blev på baggrund af kulegravningen opmærksom på nogle helt specifikke problemstillinger vedrørende

havbrugenes placeringstilladelser, som i flere tilfælde var udløbet. Det er et juridisk og organisatorisk meget komplekst område, som tilmed har været præget af en rodet administration. For at få ryddet op i området hurtigst muligt har jeg derfor bestilt en redegørelse hos Kammeradvokaten. Dette er en direkte følge af kulegravningsrapporten.

Der har på det seneste været rejst spørgsmål vedrørende flere ting omkring den danske havbrugssektor. Der har som nævnt været problemer med ikkehjemmehørende arter og havbrugenes placeringstilladelser. Derudover er der nogle helt åbenlyse udfordringer ift. overgangen fra havbrugstilladelse til miljøgodkendelse. Senest har jeg hørt om muligt rod i indberetningen af antibiotika til havbrug og tvivl om gyldigheden af nogle havbrugs miljøtilladelser.

Det kan hverken miljøet eller den danske havbrugssektor være tjent med.

Derfor vil jeg nu have en samlet status og en grundig gennemgang af hele havbrugsområdet

ifht. alle godkendelser og tilladelser samt tilsyn og kontrol, herunder brugen af medicin og hjælpestoffer. Arbejdet skal komme med forslag til, hvordan man kan styrke tilsyns- og kontrolområdet, og forslag til hvordan vi kommer videre ift. havbrugenes udfordringer med at komme fra en havbrugstilladelse til en miljøgodkendelse. I dette arbejde skal resultaterne fra kammeradvokatens undersøgelse, som jeg igangsatte på bagkant af kulegravningssagen, også indgå. Jeg har bedt mit ministerium om at gå i gang med dette arbejde med det samme. Det er min forventning, at arbejdet vil være klart medio 2019.

Jeg kan oplyse, at det allerede er besluttet, at der i 2019 skal udføres et særligt kampagnetilsyn med havbrugenes foderforbrug, og det forventes også at omfatte de havbrug, hvor kommunerne er tilsynsmyndighed. Så der er allerede fokus på tilsynet med havbrugene.

Når resultatet af arbejdet foreligger, vil jeg invitere Folketingets partier over til møde i ministeriet, så vi kan drøfte, hvordan vi kan komme videre og få orden på det her område.

[Miljøgodkendelse af havbrug - spm. Q]

I det andet spørgsmål bliver jeg bedt om at forholde mig til havbrugenes manglende miljøgodkendelser.

Der nævnes i spørgsmålet, at nogle af havbrugene er reguleret efter forældede havbrugstilladelser.

Siden 2006 har nye havbrug skullet godkendes og reguleres efter en miljøgodkendelse på lige fod med andre virksomheder, der er godkendelsespligtige efter miljøbeskyttelseslovens § 33.

Eksisterende havbrug, der havde en havbrugstilladelse efter de tidligere regler, skulle søge om at overgå til en miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33 senest 15. marts 2014. Og alle eksisterende havbrug har ansøgt om miljøgodkendelse inden fristens udløb.

Når et antal havbrug stadigvæk ikke har fået erstattet deres havbrugstilladelse af en miljøgodkendelse, så skyldes det dels at godkendelserne tager tid at udarbejde og dels, at

miljøgodkendelserne ofte bliver påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet, og dermed skal afvente behandling i klagenævnet.

Forurenende virksomheder i Danmark skal miljøgodkendes efter en særlig procedure, hvor der er klageadgang osv. Havbrugene følger den samme procedure som andre godkendelsespligtige virksomheder, og det grundlæggende i det system, vil jeg nødig gå ind og pille ved.

Men i den grundige gennemgang, som jeg nu har bedt mit ministerium udarbejde, vil havbrugenes samlede godkendelses- og tilladelses situation altså også indgå.

[Miljømæssige konsekvenser af manglende miljøgodkendelser af havbrug, spm. R]

Det sidste spørgsmål handler – som jeg forstår det – om hvorvidt det har miljømæssige konsekvenser, at flere havbrug endnu ikke har fået erstattet deres havbrugstilladelse med en miljøgodkendelse, og hvilke tiltag jeg agter at

tage for at begrænse de miljømæssige konsekvenser.

Her er det nok på sin plads at beskrive begreberne 'havbrugstilladelse' og 'miljøgodkendelse', som begge er tilladelser, der er eller skal udstedes efter miljøbeskyttelsesloven.

Før 2006 skulle havbrug have en tilladelse efter en særlig havbrugsbekendtgørelse, der trådte i kraft i 1990. Fra marts 2006 skulle nye havbrug godkendes efter godkendelsesbekendtgørelsen på linje med andre industrivirksomheder. Senest den 15. marts 2014 skulle eksisterende havbrug også ansøge om miljøgodkendelse, som jeg fortalte tidligere.

Forskellen på de to typer af tilladelser må først og fremmest siges at være af formel karakter. Der er ikke i de to typer af tilladelser nogen væsentlig forskel i, hvordan havbrugene har lov til at udlede næringsstoffer. Det er med andre ord ikke nødvendigvis sådan, at et havbrug med en ældre havbrugstilladelse adskiller sig væsentligt fra et

tilsvarende havbrug med en mere moderne miljøgodkendelse.

Første halvdel af spørgsmålet fik jeg også stillet som et skriftligt alm. del spørgsmål 98, og det blev besvaret den 8. november.

Som jeg oplyste i mit svar på alm. del spørgsmål 98, så kan det ikke siges generelt, hvorvidt det forhold, at ikke alle havbrug endnu har fået erstattet havbrugstilladelsen med en miljøgodkendelse, har betydning for havbrugenes udledning af kvælstof og fosfor og dermed for havbrugenes miljøpåvirkning.

Der tages stilling til mængden af næringsstoffer, som det enkelte havbrug kan få tilladelse til at udlede, i forbindelse med behandlingen af den enkelte ansøgning om miljøgodkendelse.

Havbrugene kan som udgangspunkt fortsat få lov til at udlede den samme mængde kvælstof, som de hidtil har udledt, når de overgår til en miljøgodkendelse, da denne udledning indgår i grundlaget for de eksisterende vandområdeplaner.

Som jeg også har redegjort for i svaret på alm. del spørgsmål 98, så er det dog muligt, at nogle havbrug i forbindelse med overgangen til nye miljøgodkendelser kan få skrappe krav til udledning af næringsstoffer, som følge af reglerne i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter eller som følge af mulig påvirkning på et Natura 2000-område.

Det sidste eksempel med mulig påvirkning af Natura 2000-områder er en af hjørnestenene i en række nyligt afgjorte sager, hvor miljøgodkendelser af havbrug er blevet påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Nogle af klagesagerne er nu blevet afgjort, og miljøgodkendelserne er ophævet og er hjemvist til godkendelsesmyndigheden med henblik på fornyet behandling. Dansk Akvakultur har indbragt en af disse afgørelser fra Miljø- og Fødevareklagenævnet for domstolene.

Det er med andre ord muligt – men ikke sikkert – at nogle havbrug kan blive begrænset i deres udledningstilladelse, når de overgår til en miljøgodkendelse. Her skal man ind og vurdere

det enkelte konkrete tilfælde, og disse vurderinger som myndigheden skal foretage kender vi ikke udfaldet af. Derfor kan man ikke sige generelt, at havbrugene udleder flere næringsstoffer og har en større miljøpåvirkning, fordi de ikke er miljøgodkendte.

Afslutningsvis vil jeg gerne understrege, at regeringen er optaget af, at vi har et godt havmiljø. Derfor mener vi – og jeg – at det helt overordnet er vigtigt, at havbrug, såvel som andre virksomheder der kan have en påvirkning på havmiljøet, etableres og drives under skyldig hensyntagen til miljøet.

De eksempler, der har været, på havbrug, der ikke lever op til reglerne, eller hvor tilladelser er udløbet, bekymrer mig. Derfor har jeg bedt om en grundig gennemgang og status for hele området, som jeg nævnte tidligere. Jeg mener, det er rimeligt, at vi får sikkerhed for, at danske havbrug administreres efter reglerne.

Tak for ordet.